

SÈRIE 2

CRITERIS GENERALS

Pregunta 1

S'ha de desenvolupar una de les dues qüestions proposades.

La pregunta val 5 punts que es distribueixen de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per a la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs.

Avaluació dels continguts (3 punts):

No es tracta que l'examinand resolgui la qüestió amb respostes disperses sinó que elabori la seva resposta com un tema. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte no indicat expressament en l'enunciat o el text proposat en una de les qüestions, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs (2 punts):

Es valorarà la claredat de l'escriptura, la pertinença de les idees i la capacitat d'establir relacions entre les diferents qüestions proposades.

Pregunta 2

S'ha de desenvolupar un dels dos comentaris proposats.

El comentari de text es podrà puntuar amb cinc punts, distribuïts de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per als aspectes metodològics del comentari.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

Avaluació dels continguts (3 punts):

El comentari de l'examinand no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests aspectes que no es resolgui en el redactat no sumarà la puntuació que li correspon. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Aspectes metodològics del comentari (2 punts):

Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'examinand i, en general, els aspectes propis de la redacció. Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure les idees de forma argumentada, establir vincles amb altres elements de l'obra i demostrar els coneixements dels aspectes retòrics de l'obra: mètrica, figures estilístiques, gèneres, etc.). No s'ha de valorar negativament una estructuració excessivament escolar (context, tema, estructura...). El que cal valorar negativament és que l'examinand prescindeixi de comentar el text i el prengui com a pretext per a una acumulació d'idees sense cap lligam amb el fragment proposat.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: fluïdesa, adequació del vocabulari, claredat en la redacció i puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

Reducció per errors de llengua

- La reducció de nota ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.
- Es restarà un punt de l'examen si hi ha errors greus d'ortografia, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...
- Es restarà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats usos dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt.
- Si els errors fossin molt greus o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global podria arribar als dos punts.
- No es restarà de la puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de pocs errors lleus.
- Quan s'apliqui una reducció de la nota per alguns dels motius indicats, s'assenyalarà en l'espai destinat a tal efecte.

CRITERIS ESPECÍFICS

OPCIÓ A

[*L'irradiador del port i les gavines*, de Joan Salvat-Papasseit]

1.a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si l'examinand explica que es tracta d'un recull poètic, de naturalesa poc unitària, que compagina elements i motius de l'avantguarda, que es plasma sobretot amb la presència del maquinisme i la ciutat moderna quant a la temàtica i l'ús de la poesia visual, els cal·ligrames. Però la influència avantguardista s'hi compagina amb elements i temàtiques pròpies de la tradició, com per exemple l'amor o apunts de la vida íntima. Aquesta dualitat es manifesta ja en el títol del llibre: l'irradiador evoca l'atracció pel maquinisme, la modernitat, mentre que les gavines són un lloc comú de la imatgeria pròpia de la poesia lírica sobre el mar. Es valorarà que s'expliquin elements de tipus més formal, com ara què és un cal·ligrama (aquella poesia en què la tipografia i la disposició d'elements gràfics traslladen la temàtica del poema a una forma plàstica) i la simplicitat del llenguatge.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

[*Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders]

1.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta alguns dels aspectes següents:

- Si explica que es tracta de contes on predominen els fets insòlits i sobrenaturals, com apunten els títols dels apartats en què s'organitza el llibre: "La imprevista certesa", "Ver, però inexplicable" i "L'escenari desconcertant". Bons exemples de contes que il·lustren el gust de Calders per la cara oculta de la realitat, dominada per l'atzar, l'imprevist i l'onirisme són, per exemple, "El desert", "La ratlla i el desig", "L'arbre domèstic", "L'any de la meva gràcia" o "O ell, o jo".
- Si fa esment d'algun tret significatiu de la caracterització dels personatges, com la despersonalització o la caricatura, i comenta algun exemple. Els personatges principals de "La ratlla i el desig", "La consciència, visitadora social", "El principi de la saviesa" i "L'home i l'ofici", per exemple, apareixen despersonalitzats darrere les figures d'un agrimensor, un assassí, un milionari o un inventor, respectivament. Bones il·lustracions de la ridiculització de la classe benestant les trobem a "El principi de la saviesa" i a "La ciència i la mesura". També són recurrents les caricatures de personatges que es troben fora de la llei i cometen furtus o assassinats que després proven de justificar ("La consciència, visitadora social", "Feblesa de caràcter", "Un crim").
- Si exposa alguns dels motius recurrents de l'obra i els il·lustra amb exemples: la mà ("El desert", "El principi de la saviesa", "L'any de la meva gràcia", "Les mans del taumaturg"); la casa ("La ratlla i el desig", "La revolta del terrat", "Coses de la Providència", "Història natural"); el viatge ("El problema de l'Índia", "Els catalans pel món").
- Si esmenta la importància de la ironia i de l'humor i ho il·lustra amb algun exemple ("El principi de la saviesa", "L'home i l'ofici", "Els catalans pel món", "L'esperit guia", "Fet d'armes", "Història natural", "Quieta nit").

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

[*El Aleph*, de Jorge Luis Borges]

2.a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si fa una paràfrasi adequada de l'argument, situa el conte al final del recull i en destaca la importància respecte al conjunt del llibre, al qual dona títol.
- Si explica el significat de l'Aleph (una forma infinita —i impossible— de percepció) i algunes de les implicacions d'aquesta idea en la poètica de l'autor: la incapacitat de l'home (i del llenguatge) per enfrontar-se a l'infinit i la seva representació; la ruptura dels límits entre realitat i ficció (el fantàstic); la fragilitat de la memòria; la fal·libilitat del coneixement humà; la mort, etc.
- Si esmenta algunes de les característiques formals i estilístiques del conte: el recurs a la primera persona falsament autobiogràfica; la combinació entre relat anecdòtic i discurs erudit; la ironia i l'autoreferencialitat, etc.

Si l'alumne complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

[*Retahílas*, de Carmen Martín Gaité]

2.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si descriu i fa una paràfrasi adequada de l'escena, que se situa a la meitat de la novel·la, en què Eulàlia explica la relació que ella i el seu germà (pare de Germán) havien mantingut amb Juana, la serventa que durant anys ha pres cura de la casa de Louredo. Eulàlia narra les circumstàncies d'aquesta relació a instàncies de Germán, que al final del capítol anterior refereix la petició del seu pare que Eulàlia prengui alguna decisió sobre Juana. Eulàlia explica que quan eren petits l'àvia havia afillat Juana i que, tot i indicar als dos germans que l'havien de tractar com una germana, sempre va exercir de criada, l'escarràs que tot i ser guapa, imaginativa i tenir caràcter de líder en els jocs infantils, havia quedat al marge de la complicitat entre els germans. Eulàlia explica que a l'adolescència Juana era tan guapa que Germán se'n va enamorar i durant uns pocs estius fins i tot van arribar a intimar molt, però tot es va acabar. En aquest passatge Eulàlia transmet el seu sentiment de culpa per haver abandonat Juana, una culpabilitat que, com suggereixen els somnis en què se li apareix la mirada de la serventa en el moment del seu comiat, és només un símptoma de mancances més profundes en la vida d'Eulàlia.
- Si analitza satisfactòriament alguns aspectes formals: que és en primera persona, que usa una llengua senzilla i directa, que reproduceix en el llenguatge els usos i el to d'una conversa oral, en què predomina clarament la juxtaposició. Aquesta aparença d'oralitat i desordre ve reforçada per frases i paràgrafs llargs, com el del fragment.

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

OPCIÓ B

[*Campos de Castilla*, de Antonio Machado]

1.a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el llibre, l'obra més important de Machado, expressa la identificació del jo poètic amb el paisatge de Sòria, ciutat castellana on va viure durant uns anys, on es va casar i on la seva esposa va morir. En la descripció de la ciutat i, sobretot, del paisatge dels entorns, es plasma tota la interioritat lírica del poeta, l'admiració pel treball de cultiu, el sentiment de pèrdua per la mort de la seva dona, etc. El llibre també conté poemes on s'expressa la preocupació filosòfica sobre el futur d'Espanya, que s'aborda en els elogis que dedica a diferents figures intel·lectuals i literàries, com Francisco Giner de los Ríos, José Ortega y Gasset i Miguel de Unamuno.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

[*La casa de Bernarda Alba*, de Federico García Lorca]

1.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si descriu el caràcter autoritari i repressor de Bernarda, que governa amb mà de ferro la seva casa i les seves filles, totes elles solteres, per tal de mantenir les aparences de decència que corresponen, segons el seu codi moral, a les dones de la seva classe social.
- Si esmenta que Poncia és la criada de Bernarda, i que per tant la seva relació és fortament jeràrquica des del punt de vista social, però alhora actua fins a cert punt de confident de Bernarda, coneix els secrets de la família, i alhora no s'està de criticar-la d'amagat darrere seu. Poncia intenta aconsellar a Bernarda que moderi la seva estricta autoritat damunt les filles, però no ho aconsegueix. Poncia aporta dins de l'obra un punt de vista racional, capaç de percebre amb una certa objectivitat els problemes i els conflictes dins de la casa de Bernarda Alba.
- Si descriu i relaciona amb els punts esmentats a l'enunciat el conflicte que duu al final tràgic de l'obra: el descobriment de la relació clandestina entre Adela, la filla petita de Bernarda, i Pepe el Romano, el promès d'Angustias; l'intent fallit de fugida d'Adela i el seu suïcidi tràgic, en pensar que el seu amant és mort. L'obra acaba amb Bernarda imposant de nou l'ordre: exigeix que es digui que Adela ha mort verge i que retornin tots al dol més estricte, la clausura i el silenci.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

[*La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda]

2.a.

Els tres punts corresponents al contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

- Si situa el fragment de text cap a la meitat de la novel·la (prové del capítol XXV), quan estan a punt d'esclatar la guerra civil i la revolució, i Natàlia decideix rebel·lar-se contra el projecte de Quimet d'expansió del negoci familiar de la cria de coloms, que han colonitzat el pis on viuen. La imposició de la cria de coloms per part de Quimet ha perjudicat la relació matrimonial (ella, que és qui ha de cuidar-se de netejar tota la brutícia dels coloms, els acaba odiant).
- Si fa esment del simbolisme dels coloms en la novel·la, i si mostra la rellevància de la destrucció dels ous de colom en el context de la relació amb Quimet (com a alliberament d'una situació insuportable) i de les relacions de dominació entre els sexes (com a metàfora del control reproductiu per part de la dona), així com les ambivalències de l'acte destructiu de Natàlia (al capítol següent la narradora s'hi referirà com a "revolució", però al mateix temps aquest acte és remissiu de la noció d'extermini, i el que s'està destruint és també el símbol de la pau).
- Si analitza satisfactòriament alguns aspectes formals: que la veu narrativa és en primera persona, que parla en passat, que transfereix a la sintaxi (on predominen les frases curtes, la juxtaposició) l'estat anímic del personatge.

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

[Après moi, le déluge, de Lluïsa Cunillé]

2.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el diàleg està situat al final de l'obra, quan la intèrpret ja ha acabat de traduir les paraules d'un ancià africà (que no apareix a escena) a l'home de negocis occidental que ha rebut la seva visita; l'ancià, que parla a través de la intèrpret, volia que l'home de negocis es fes càrrec del seu fill, li donés feina i se l'endugués del país. L'acció té lloc en un hotel de luxe de Kinshasa, protegit de la violència i la pobresa extrema que pateixen els habitants de la ciutat. Durant la conversa traduïda per la intèrpret, l'ancià ha explicat com el seu fill havia estat segrestat per les guerrilles, que el van obligar a cometre tota mena d'atrocitats, i el presenta com un jove atent, curós i endreçat que faria a la perfecció qualsevol feina. Al final de l'obra, però, quan l'home de negocis finalment accepta que necessita el fill de l'ancià, descobrim que en realitat el fill va morir quan tenia tres anys, fa molt de temps, i que l'ancià volia que algú el trobés a faltar quan ell ja no hi fos. Aquest passatge mostra el final del diàleg entre l'home de negocis i la intèrpret, quan el primer intenta establir algun tipus de connexió personal amb la dona.
- Si comenta la impossibilitat d'aquests personatges d'establir una connexió personal entre ells, i l'amnèsia com única sortida per suportar psicològicament la situació de violència i opressió en la qual participen: com diu la intèrpret al final del passatge, "Si m'hagués de recordar de tot al final em tornaria boja". Això és especialment significatiu perquè l'home de negocis tot just ha explicat què és el coltan, un mineral utilitzat per a tota mena d'aparells usats quotidianament pels occidentals, i el tràfic del qual és el motiu d'una violència constant contra les poblacions locals a l'Àfrica. Així doncs, l'amnèsia de la intèrpret és també la nostra, la dels públics occidentals.
- Si esmenta aspectes formals com les frases curtes, que afavoreixen un diàleg ràpid, el fet que els personatges no tenen noms propis, l'ús de les pauses, o el recurs dramàtic del ventriloquisme que exerceix la intèrpret respecte d'un personatge que no apareix a escena, la presència del qual es redueix a una cadira buida, i en mostra la significació.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2021. Criteris d'avaluació

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.